

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5CdoR/5/2026
Identifikačné číslo spisu: 8125204090
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Halušková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:8125204090.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o maloletú F. X., narodenú XX. E. XXXX, bytom pri otcovi, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov, dieťa matky Mgr. Z. X., narodenej XX. O. XXXX, J., F. X, zastúpenej advokátkou JUDr. Martinou Kožárovou Jenčovou, Prešov, Slovenská 69 a otca Ing. E. X., narodeného XX. E. XXXX, F., H. XXXX/XX, zastúpeného advokátkou JUDr. Míriam Jachymovou, Košice, Pražská 4, za účasti Ing. R. X., narodenej XX. R. XXXX, bytom ako otec, zastúpenej advokátkou JUDr. Míriam Jachymovou, Košice, Pražská 4, o nariadenie neodkladného opatrenia v odvolacom konaní, o dovolaní Ing. R. X. proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo dňa 31. júla 2025 č. k. 24CoPno/4/2025-949, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 31. júla 2025 č. k. 24CoPno/4/2025-949 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

1. Uznesením z 31. júla 2025 č. k. 24CoPno/4/2025-949 Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“ alebo „súd“) vydal neodkladné opatrenie, ktorým nariadil Ing. R. X., aby sa nepribližovala k mal. F. X. a aby písomne, telefonicky, elektronickou komunikáciou a inými prostriedkami úplne nekontaktovala mal. F. X. (I. výrok). Rozhodol tiež, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (II. výrok).

1.1. Rozhodnutie odôvodnil tým, že na odvolacom súde (t. j. Krajskom súde v Prešove, pozn. dovolacieho súdu) prebieha konanie sp. zn. 24CoP/59/2025 o odvolaní matky proti uzneseniu o nariadení neodkladného opatrenia. Uznesením zo dňa 29. 07. 2025 sp. zn. 24CoP/59/2025 odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvej inštancie a nariadil neodkladné opatrenie, ktorým nariadil otcovi odovzdať maloletú do starostlivosti CDR - Detské krízové centrum Náruč, Zádubie 56, 010 03 Žilina, zároveň zakázal po dobu trvania neodkladného opatrenia otcovi styk osobný, písomný, telefonický, prostredníctvom elektronickej komunikácie alebo inými prostriedkami s maloletou F. a určil trvanie neodkladného opatrenia najdlhšie na 6 mesiacov od odovzdania maloletej do starostlivosti CDR - Detské krízové centrum Náruč, Zádubie 56, 010 03 Žilina.

1.2. Krajský súd uviedol, že pri úprave pomerov neodkladným opatrením za použitia analógie aplikoval ustanovenia Civilného sporového poriadku, obsahovo najbližšie zákazu styku a konal s manželkou otca mal. F. ako účastníčkou konania podľa § 7 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“),

pretože si to vyžaduje ochrana záujmu mal. dieťaťa. Po citácii 7. bodu záveru znaleckého posudku podaného v konaní o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 29P/113/2024 odvolací súd dospel k záveru, že rovnako ako v prípade otca mal. F. je žiadúce vykonať opatrenie s rovnakým obsahom aj voči manželke otca (t. j. Ing. R. X., pozn. dovolacieho súdu). V záujme mal. F. je obnovenie, resp. ozdravenie vážne narušeného vzťahu s matkou, čo je aj jedným z cieľov nariadeného pobytu mal. F. v zariadení. Pri súčasnom nastavení otca a jeho manželky je vysoké riziko, že táto snaha môže byť zmarená. Otcovi, ako aj matke mal. F. bola nariadená odborná pomoc, ktorej cieľom je normalizácia vzťahov medzi rodičmi a pochopenie špecifických potrieb mal. F.. Odvolací súd poukázal aj na potrebu vytvoriť mal. F. pokojný a nerušený priestor pre adaptáciu v zariadení. Konštatoval, že tak ako v prípade otca platí, že tento zásah je dočasný a nevyhnutný a v prípade, že dôjde k zmene situácie, bude namieste jeho zrušenie. Právne odvolací súd vychádzal aj z §§ 7 ods. 2, 23 ods. 2 prvej vety, 360 ods. 1, § 362 a § 364 Civilného mimosporového poriadku aj z § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, ods. 2 písm. g), h), § 329 ods. 1 vety prvej a § 378 ods. 1 Civilného sporového poriadku („CSP“), z čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a čl. 5 Zákona o rodine. O trovách konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, lebo nezistil dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle § 55 CMP.

2. Proti uzneseniu krajského súdu podala Ing. R. X. (v ďalšom texte aj „dovolatelka“) dovolanie z dôvodu naplnenia dovolacieho dôvodu vymedzeného v § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku. Okrem nedostatočného odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu namietla neprípustnosť analógie legis, pretože „by rozširovala zákonné dôvody zásahu do osobnostných práv dieťaťa a tretej osoby bez zákonnej opory“. Uviedla, že v zmysle Civilného mimosporového poriadku sú účastníkmi konania vo veciach starostlivosti o maloletých rodičia a dieťa, prípadne orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Ak súd považuje manžela rodiča za účastníka len na základe „analógie“, ide o neprípustné rozšírenie procesného postavenia. Dovolatelka tiež tvrdila, že ak sa súd len pridržiaval posudku a nehodnotil vôľu maloletej, porušil § 191 CSP a zásadu najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa, ktorý zúžil len na obnovu vzťahu s matkou. Oznamila, že mal. F. je od 11. 09. 2025 z dôvodu vážneho zhoršenia jej zdravotného stavu umiestnená na akútnom detskom odd. psychiatrickej nemocnice Michalovce tvrdiac, že k tomu došlo cit.: „pre zákaz styku s otcom atď. - uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 24CoP/59/2025, ako aj pre zákaz styku s manželkou otca (napádané uznesenie)“. Maloletá podľa tvrdení dovolateľky odmieta kontakt s matkou a dožaduje sa kontaktu s otcom. Krajský súd pri rozhodovaní podľa dovolateľky vôbec nevyhodnotil predvídateľné psychické riziká. Navrhla, aby dovolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3. Matka vo vyjadrení k dovolaniu s poukazom na relevantnú judikatúru označila dovolanie otca za neprípustné z dôvodu, že nejde o rozhodnutie vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, a zároveň za nedôvodné. Navrhla jeho zamietnutie podľa § 448 CSP. V detailoch zhrnula, že dovolanie smeruje voči uzneseniu odvolacieho súdu, ktoré má dočasný charakter s poukazom na uznesenie odvolacieho súdu sp. zn. 24CoP/59/2025 a konanie vedené na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 29P/113/2024 o úprave pomerov rodičov k mal. F.. Vo vzťahu k nedôvodnosti dovolania matka maloletej uviedla, že Civilný mimosporový poriadok v tretej časti zakotvuje len niektoré ustanovenia o neodkladných opatreniach, čo samo osebe vyjadruje fakt, že úprava neodkladných opatrení v CMP nie je komplexná a subsidiárne sa použijú ustanovenia CSP, vrátane jeho §-u 325 ods. 2 písm. g) a h). Znalkyňa Mgr. Z. Z. presvedčivo a dôkladne posúdila osobnosť otca, matky, maloletého dieťaťa aj dovolateľky a jej záver, že manželka otca sa stavia do pozície aktívnej podporovateľky otca, že sa správa spôsobom, že utvrdzuje dieťa v tom, že svoju matku vlastne ani nepotrebuje a nie je v jej záujme, aby sa jej väzba s matkou zachovala, nebol žiadnym spôsobom vyvrátený. To, že F. matku naďalej odmieta, je dôkazom toho, že je k tomu podnecovaná nielen svojim otcom, ale aj jeho manželkou. Ako uviedla znalkyňa, F. je akoby v kríži a na to, aby sa z neho vymanila potrebuje, aby prestala byť forsírovaná zo strany otca a jeho manželky. Z tohto dôvodu je zákaz styku s otcom a aj jeho manželkou potrebný pre dobro dieťaťa. Názor maloletého dieťaťa podľa matky nie je možné prebrať nekriticky, keďže je preukázané (nielen znaleckým posudkom, ale aj správami z diagnostických centier a pozorovaní ich personálu), že dieťa kopíruje postoje otca, že maloletou prezentovaný „názor“ nie je jej skutočnou vôľou, ale je dôsledkom ovplyvňovania až manipulovania dieťaťa otcom. Vzťah dcéry s matkou je pre jej ďalší vývoj dôležitý, preto je správne, že

zo strany odvolacieho súdu boli prijaté opatrenia, ktoré majú prispieť k jeho sanácii a za správne je potrebné považovať aj prijaté opatrenia vo vzťahu k manželke otca, ktorej vplyv by mohol tento cieľ ohroziť, resp. zmarit'. Aj keď sa dieťa vyjadruje, že sa cíti bezpečne s otcom a jeho manželkou, nie je absolútne žiaden dôvod na to, aby sa zároveň nemohla stýkať aj s matkou, u ktorej nebolo doposiaľ preukázané, že by v jej starostlivosti boli akékoľvek nedostatky. Za špekulatívne a nepreukázané označila matka vyjadrenie dovolateľky, že dieťa je od 11. 09. 2025 hospitalizované na akútnom detskom oddelení z dôvodu zákazu styku s otcom a jeho manželkou. Faktom je, že k zhoršeniu zdravotného stavu maloletej došlo v čase, keď bola zverená do osobnej starostlivosti otca a žila v spoločnej domácnosti s jeho manželkou, pričom s matkou nemala absolútne žiaden kontakt. Maloletá F. je od 16. 12. 2025 umiestnená do CDR - Detské krízové centrum NÁRUČ a v rámci neho do rodiny profesionálneho náhradného rodiča, jej zdravotný stav je stabilizovaný, dieťa sa adaptovalo na nové prostredie a v rodine aj v škole sa správa bezproblémovo. Prebieha aj odborná pomoc vo forme výchovného opatrenia.

4. Kolízny opatrovník maloletej F. ani jej otec sa k dovolaniu nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade so zákonom advokátom (§ 429 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru o dôvodnosti podaného dovolania.

6. Už v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/236/2016 (publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát pod č. R 19/2017) najvyšší súd uviedol, že základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP je, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/83/2017 najvyšší súd uviedol, že „rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Taká situácia môže nastať aj v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP, konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a konzumuje vec samu“. Dňa 31. júla 2025 krajský súd uznesením č. k. 24CoPno/4/2025-949 rozhodol o neodkladnom opatrení, ktorým nariadil Ing. R. X., aby sa nepribližovala k mal. F. X. a aby túto písomne, telefonicky, elektronickou komunikáciou a inými prostriedkami úplne nekontaktovala a rozhodol aj o nároku na náhradu trov konania. Pre posúdenie prípustnosti dovolania je relevantné, že z obsahu dovolaním napadnutého uznesenia nevyplýva, že dovolateľka Ing. R. X. do 31. júla 2025 bola účastníčkou súdneho konania o nariadenie neodkladného opatrenia vo veci starostlivosti o maloletú F. X. vedeného na odvolacom súde pod sp. zn. 24CoP/59/2025 a že bolo rozhodované o jej právach alebo jej bola uložená nejaká povinnosť. Z výroku dovolaním napadnutého uznesenia nevyplýva ani to, že by malo trvať iba po určený čas (§ 330 ods. 1 CSP); povaha veci pripúšťa, aby súd nariadil voči dovolateľke neodkladné opatrenie, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej (§ 330 ods. 2 CSP). Dovolací súd potom uzatvára, že v prejednávanej veci je dovolanie uplatnené podľa § 420 písm. f) CSP prípustné.

7. Dovolanie z dovolacieho dôvodu vymedzeného v § 420 písm. f) CSP je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné pojednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom

svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

8. Dovolateľka tvrdila porušenie jej práva na spravodlivý proces v podstate nedostatočným odôvodnením dovolaním napadnutého uznesenia a vadami v procese hodnotenia dôkazov (§ 191 CSP).

8.1. Dovolací súd na tomto mieste musí pripomenúť, že osobitnej povahy neodkladného opatrenia zodpovedá zjednodušený a zrýchlený procesný postup súdu pri rozhodovaní. Riadne dokazovanie v zmysle § 185 CSP súd nevykonáva, pri rozhodovaní vychádza z návrhu a zo skutočností, ktoré boli v súvislosti s podaným návrhom osvedčené. Dokazovanie má teda v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia povahu osvedčovania. To znamená, že súd na základe dostupných dôkazných prostriedkov zisťuje najvýznamnejšie relevantné skutočnosti, pričom nemusí dodržať formalizovaný postup štandardného procesného dokazovania (in Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 1106).

8.2. Žiada sa tiež zopakovať, že dovolací súd nemôže v dovolacom konaní preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení z dôvodu, že v zmysle § 442 CSP dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd.

8.3. Do tretice dovolací súd pripomína, že: a/ pre súdne rozhodnutie je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia/vydania (porovnaj § 217 ods. 1 prvá veta a § 234 ods. 2 CSP), b/ pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie (§ 329 ods. 2 CSP) a c/ dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP, ktorý je analogicky aplikovateľný aj na zisťovanie osvedčenia nároku, ktorému sa má poskytnúť súdna ochrana neodkladným neopatrením). To znamená, že okolnosti, ktoré nastali po 31. júli 2025 (vrátane umiestnenia mal. F. na psychiatrickom oddelení zdravotníckeho zariadenia) nemôžu byť pri posudzovaní uznesenia o neodkladnom opatrení vydaného 31. júla 2025 v opravnom konaní zohľadnené (čomu nasvedčuje existencia iných využiteľných právnych prostriedkov).

9. K námietkam dovoľateľky týkajúcim sa nedostatočného odôvodnenia dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu treba uviesť, že právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Povinnosťou súdu je svoje rozhodnutie náležite odôvodniť (§ 220 CSP, § 393 CSP a § 234 ods. 2 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Všeobecný súd by mal v argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať aj na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania/strán sporu (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko). Inak povedané, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko, Hiro Balani c. Španielsko, Georgiadis c. Grécko alebo Higgins c. Francúzsko).

10. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd konštatuje, že uznesenie napadnuté dovolaním nespĺňa štandardy riadne odôvodneného rozhodnutia, je nejasné a nepreskúmateľné. V 6. bode uznesenia krajský súd cituje prvú vetu ustanovenia § 23 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku, podľa ktorého ak tento zákon neustanovuje inak, možno začať konanie aj bez návrhu. Opomenul ale jeho druhú vetu, podľa ktorej o začatí konania bez návrhu súd vydá uznesenie. Z odôvodnenia uznesenia nie je zistiteľné, či a

kedy krajský súd zistiť potrebu vydania neodkladného opatrenia, hoci návrh na jeho nariadenie podaný nebol, začal konanie ex offio a vydal o tom uznesenie o začatí konania, kedy sa tak stalo. Tento nedostatok odôvodnenia dovolací súd nemohol nepovažovať za porušenie práva dovolateľky na spravodlivý proces, lebo v súdnom spise predložennom najvyššiemu súdu sa takéto uznesenie nenachádza. Vo výroku dovolaním napadnutého uznesenia krajský súd dovolateľke uložil povinnosť nepribližovať sa k mal. F. X., pričom opomenul, že maloletá mala byť neodkladným opatrením v danom čase umiestnená v detskom krízovom centre. Krajský súd sa mal preto vysporiadať s tým, či v takomto zariadení nie sú stanovené pravidlá navštevovania jeho chovancov predstavujúce samé osebe zásah do ich kontaktu s osobami žijúcimi mimo zariadenia, či a ktoré z nich sa vzťahujú na mal. F. a na manželku jej otca Ing. R. X. a v akom rozsahu. Súd vo výroku uznesenia o neodkladnom opatrení uložil dovolateľke aj povinnosť úplne nekontaktovať mal. F. inými (zrejme okrem vo výroku vymenovaných) prostriedkami, čo bez vysvetlenia v odôvodnení uznesenia môže v prípade núteného výkonu rozhodnutia vyvolať pochybnosť, o aké iné prostriedky ide (teda či prípadný dovolateľkou zvolený prostriedok kontaktu s mal. spadá do kategórie súdom zakázaných iných prostriedkov) a zakladá v tejto časti jeho nevykonateľnosť. Prehliadnuť nemožno ani rozpor medzi odôvodnením uznesenia, v ktorého 27. bode súd uvádza, že tento zásah je dočasný, čo nekorešponduje s výrokom uznesenia, v ktorom takýto údaj absentuje.

11. Dovolací súd konštatuje, že zistené nedostatky v odôvodnení uznesenia krajského súdu napadnutého dovolaním (nasvedčujúce aj možnému porušeniu procesných predpisov) vo svojom súhrne predstavujú pochybenia dosahujúce intenzity porušujúcej právo dovolateľky na spravodlivý proces. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP je nielen prípustné, ale aj dôvodné, potrebné je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

12. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom odvolacieho súdu (§ 455 CSP).

13. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

14. O prijatí tohto rozhodnutia hlasoval senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.